

tekst 3

Waarom vinden burgers dat rechters te licht straffen?

(...) Jarenlang onderzoek laat zien dat burgers willen dat rechters strenger straffen dan ze in werkelijkheid doen. Ook blijkt dat als burgers geïnformeerd worden over de strafzaak en over de achtergronden van de verdachte, die behoefte aan strengere straffen afneemt. Er is dus een 'informatie-effect'. Ook opleiding is van invloed: hoger opgeleiden vinden een streng straffende rechter minder belangrijk dan lager opgeleiden. Naast een informatie-effect treedt dus ook een 'opleidingseffect' op.

Het onderzoek

Psychologiestudenten (hoger opgeleiden) en ROC-studenten (lager opgeleiden) kregen een beschrijving van een mishandelingszaak te lezen, waarna zij een voorstel voor een straf konden doen. Die beschrijving van de strafzaak was bij de helft van alle respondenten kort (een krantenberichtje) en bij de andere helft langer (een uittreksel uit het dossier). Op die manier kon worden

vastgesteld of het uitmaakt hoeveel informatie over een zaak wordt gelezen, en of dat verschilt tussen hoger en lager opgeleiden. (...)

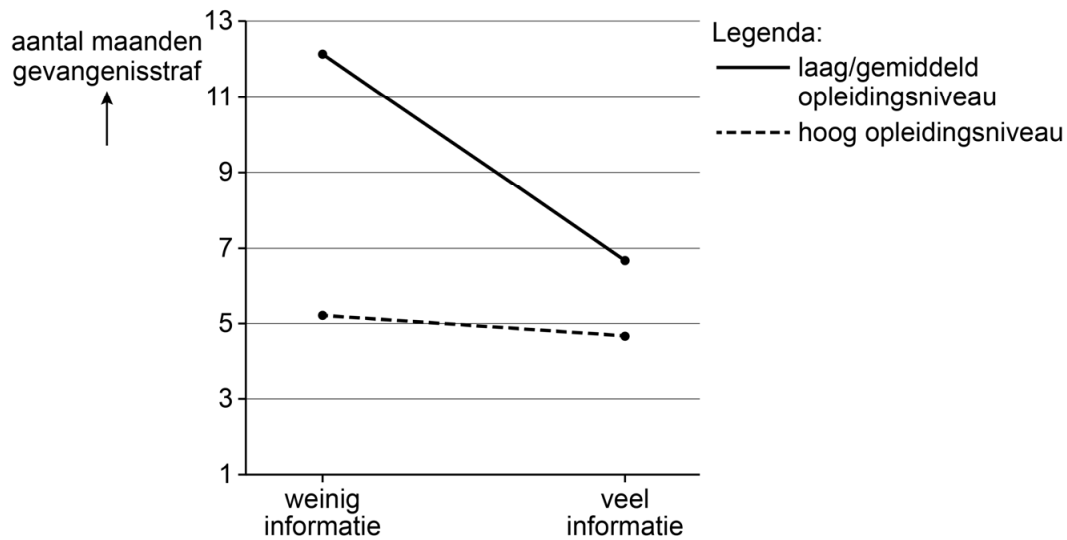
Beter informeren

De meeste mensen komen tijdens hun leven weinig in contact met de politie of de rechter. Bij hun oordeel over hoe het rechtssysteem werkt, gaan ze vooral af op de media. Maar mediaberichten zijn niet altijd volledig. Ernstige criminaliteit krijgt begrijpelijkerwijs veel aandacht, net als slachtoffers. Dat kan ten koste gaan van achtergrondinformatie over een zaak. Burgers gaan bovendien bijna nooit zomaar eens naar een zitting. Zij zijn meestal niet goed op de hoogte van hoe de rechtspraak in het echt functioneert. Als burgers niet begrijpen hoe rechters de straf bepalen, kan dat negatieve gevolgen hebben voor hun steun voor die straffen. Het is daarom van belang dat er meer en meer begrijpelijke informatie over de achtergronden van zaken wordt verspreid (...).

bron: www.nscr.nl, mei 2017

figuur 1

Effecten van informatie en opleiding op de hoogte van de gewenste straf (in aantal maanden)

naar: Trema, mei 2017

Toelichting

In figuur 1 is af te lezen welke straf de burgers voorstelden in de mishandelingszaak waarover ze te lezen kregen (zie regel 16 tot en met 31 van tekst 3). Er is een onderscheid gemaakt tussen burgers die weinig informatie kregen (een korte beschrijving van de zaak) en burgers die veel informatie kregen (een lange beschrijving van de zaak). Er is tevens een onderscheid gemaakt tussen burgers met een lager (laag/gemiddeld) opleidingsniveau en burgers met een hoger (hoog) opleidingsniveau.

tekst 4

Zonder maatschappelijk vertrouwen geen toekomstbestendige rechtspraak

Het vertrouwen dat burgers in de rechterlijke macht hebben is (...) van centraal belang. Volgens [politicoloog en filosoof] Fukuyama (...) is het
5 vertrouwen niet alleen een voorwaarde voor het functioneren van overheidsinstituten, in dit geval de rechtspraak, maar is het indicatief¹⁾ voor de kwaliteit van de
10 samenleving en de onderlinge

verbondenheid tussen burgers als geheel. Zij durven meer op elkaar te vertrouwen en relaties aan te gaan als zij zich beschermd voelen door
15 adequate rechtshandhaving, in eerste instantie door de politie en als *ultimum remedium*²⁾ door de rechtspraak. Ook zullen zij zich ook zelf eerder aan de regels van de
20 rechtsorde houden.

bron: Rechtstreeks 2, 2017

noot 1 indicatief voor = een aanwijzing voor

noot 2 *ultimum remedium* = laatste, uiterste middel